

معرفی مؤسسه ی پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی و فعالیت های علمی - پژوهشی آن (۱)

مقدمه

به منظور تحقق بخشیدن به راهبرد (استراتژی) متکی کردن تصمیم گیری به یافته های پژوهشی و علمی کردن فعالیت ها در سازمان، «مؤسسه ی پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی» وابسته به سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی در آذرماه ۱۳۷۹، براساس مجوز شماره ی ۶۵۸۵/ ۲۲، مورخ ۲۸/ ۱۲/ ۱۳۷۸ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تأسیس و راه اندازی شد. این مؤسسه با هدف «توسعه و گسترش پژوهش و زمینه سازی مناسب برای ارتقای کیفیت برنامه های درسی دوره های مختلف تحصیلی و ایجاد نوآوری های آموزشی دو پژوهشکده با عنوان های «برنامه ریزی درسی» و «ارزش یابی و نوآوری های

آموزشی» را تحت پوشش خود قرار می دهد.

در گزارش عملکردی که سال گذشته منتشر گردید، سازمان، دفاتر تابعه و مؤسسه ی پژوهشی به صورت خلاصه معرفی شدند. در این جا ضمن شرح نظام تحقیقاتی مؤسسه، گزارشی اجمالی از ده ماه تلاش انجام شده تقدیم می گردد.

ساختار (جایگاه مؤسسه در سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی)

مؤسسه ی پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی وابسته به سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی است و به عنوان بازوی پژوهشی سازمان، وظیفه ی اصلی اجرا و مدیریت پروژه های تحقیقاتی را به عهده دارد.

بر اساس مصوبات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، چهار گروه پژوهشی شامل: «۱- فلسفه و منطق، ۲- قرآن و معارف اسلامی، ۳- زبان و ادبیات فارسی و ۴- جغرافیا» به پژوهشکده ی برنامه ریزی درسی و چهار گروه پژوهشی شامل: «۱- آموزش صنعت، ۲- نیازسنجی، طراحی و ارزش یابی، ۳- سنجش و اندازه گیری و ۴- رسانه های کمک آموزشی» به پژوهشکده ی ارزش یابی و نوآوری های آموزشی اختصاص یافته است. البته با توجه به نیازهای سازمان، توسعه ی گروه های پژوهشی تا ۲۵ گروه در برنامه ی توسعه ی پنج ساله ی سوم در مؤسسه ی پژوهشی پیش بینی شده است.

اهداف

- ۱- توسعه و گسترش پژوهش در زمینه های برنامه ریزی آموزشی و درسی
- ۲- ارتقای سطح کیفی برنامه های آموزشی و درسی همه ی دوره های تحصیلی و تولید انواع رسانه های آموزشی
- ۳- جلب همکاری پژوهشی مؤسسات آموزشی و پژوهشی کشور در زمینه های مورد نیاز مؤسسه.

وظایف

- ۱- بررسی و شناسایی نیازهای پژوهشی کشور در قالب هدف های مؤسسه
- ۲- انجام دادن طرح های پژوهشی بنیادی - کاربردی برای بهبود کیفی برنامه های آموزشی و درسی
- ۳- پژوهش در محتوای برنامه های آموزشی و درسی دوره های مختلف تحصیلی با توجه به نیاز کشور، توانایی و خصوصیات روانی دانش آموزان
- ۴- تبیین اهداف دوره های تحصیلی و ارائه ی طرح های لازم برای نوآوری در روش های آموزشی و پژوهشی
- ۵- بررسی تطبیقی برنامه های درسی نظام های مختلف، نظریه ها، رویکردها و روش های برنامه ریزی

معرفی مؤسسه‌ی پژوهشی برنامه‌ریزی درسی و نوآوری‌های آموزشی و فعالیت‌های علمی - پژوهشی آن (۱)

درسی به منظور تدوین و پیشنهاد مناسب‌ترین برنامه متناسب با نظام فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی کشور به سازمان

۶- تهیه‌ی طرح‌های آزمایشی و ارائه‌ی نتایج و پیشنهاد به سازمان به منظور ارزش‌یابی کارایی و اثربخشی برنامه‌های درسی و روش‌های یاددهی - یادگیری

۷- ارزیابی کارایی و اثربخشی طرح‌های آزمایشی اجرا شده و ارائه‌ی نتایج آن به سازمان

۸- ارزش‌یابی برنامه‌ی تحصیلی

۹- پژوهش در زمینه‌ی ارزش‌یابی تحصیلی و ارائه‌ی ساده‌ترین روش‌ها

۱۰- انتشار نشریات علمی - پژوهشی مرتبط با وظایف مؤسسه

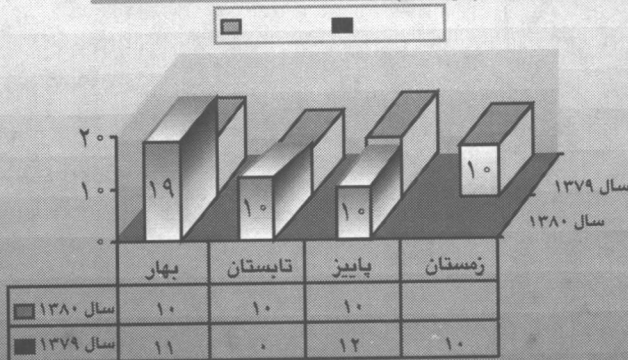
۱۱- برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه مدت، همایش‌ها و نمایشگاه‌های داخلی و بین‌المللی مرتبط با وظایف مؤسسه

۱۲- برگزاری همایش‌های علمی - پژوهشی

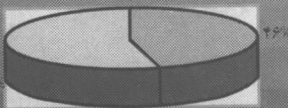
(برای کسب اطلاعات بیشتر، به اساسنامه‌ی مؤسسه که در بروشور هفته‌ی پژوهش سال ۷۹ و ماهنامه‌های خبری مهر و آبان درج شده است، مراجعه فرمایید).

آمار طرح‌های پژوهشی بررسی شده در کمیته معین شورای پژوهش سازمان

(کمیته هادی) ۸۰-۱۳۷۹

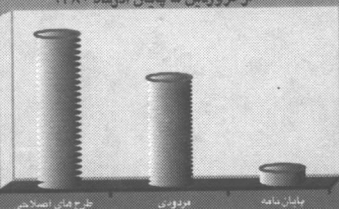
طرح‌های اصلاحی بررسی شده در کمیته معین شورای پژوهش
از فروردین تا آبان ماه ۱۳۸۰

اجماع به شورای پژوهشی سازمان

مؤسسه پژوهشی برنامه‌ریزی درسی و نوآوری‌های آموزشی

طرح‌های بررسی شده در کمیته معین شورای پژوهش
از فروردین تا پایان آذرماه ۱۳۸۰

۱- تشکیل گروه‌های چهارده گانه‌ی برنامه‌ی سوم توسعه

به منظور تحقق اهداف برنامه‌ی سوم توسعه و انجام دادن فعالیت‌های مربوط به آن، مؤسسه‌ی پژوهشی با دورنمایی ده ساله چهارده گروه برنامه‌ریزی مرکب از مدیران و کارشناسان را در مؤسسه سازماندهی کرد و نظارت و پی‌گیری برنامه‌های پیش‌بینی شده به عهده‌ی دبیران گروه‌ها گذاشته شد. اسامی این کمیته‌ها به شرح زیر است:

۱- اطلاع‌رسانی

۲- سازماندهی نیروی انسانی

۳- برنامه‌ریزی هفته‌ی پژوهش

۴- آموزش کارکنان

۵- بازدیدها و کنفرانس‌های علمی

۶- فصلنامه‌ی پژوهشی

۷- ماهنامه‌ی پژوهشی

۸- تکمیل طرح‌های تحقیقی مصوب سالانه

۹- همایش‌های فصلی

۱۰- اجرای مفاد تفاهم‌نامه‌ها با دانشگاه‌ها

۱۱- انتخاب منابع علمی مرتبط با فعالیت‌های مؤسسه برای ترجمه، تألیف، انتشار

۱۲- جلسات بحث علمی ماهانه

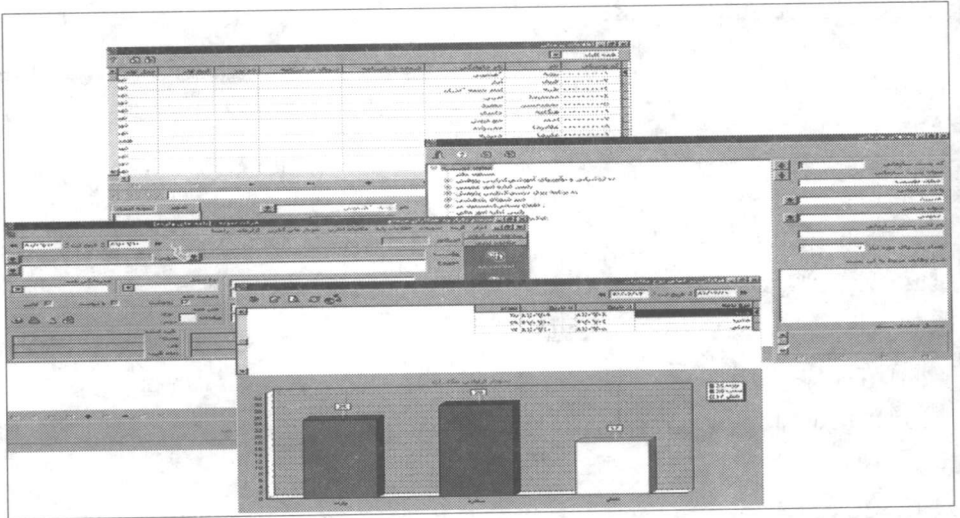
۱۳- تهیه‌ی طرح‌های تحقیقی جدید

۱۴- انتخاب و تهیه‌ی کتاب‌های علمی - تخصصی و پژوهشی

۲- افتتاح وب سایت

وب سایت مؤسسه ی پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی با نشانی www.rici.ac.ir در اینترنت، در سومین هفته ی شهریورماه در جلسه ی شورای مدیران با حضور رئیس سازمان افتتاح شد. در این وب سایت که به دو زبان فارسی و انگلیسی قابل دسترسی است، اطلاعاتی درباره ی مؤسسه شامل انتشارات، مقاله ها، پژوهش ها، نشانی سایت های مفید، چگونگی ارتباط با ریاست و ... موجود بوده و سه بانک اطلاعاتی به شرح زیر در آن قابل دست یابی است.

- بانک اطلاعاتی مقاله های علمی سازمان شامل اطلاعاتی درباره ی نام و مشخصات اثر، نویسنده و چکیده ی مقاله
- بانک اطلاعاتی پژوهش های علمی سازمان شامل اطلاعاتی درباره ی نام، مشخصات اثر و پژوهشگر آن و چکیده ی پژوهش
- بانک اطلاعات پژوهشگران سازمان شامل اطلاعات کامل از پژوهشگران و پژوهش های انجام شده در سازمان.

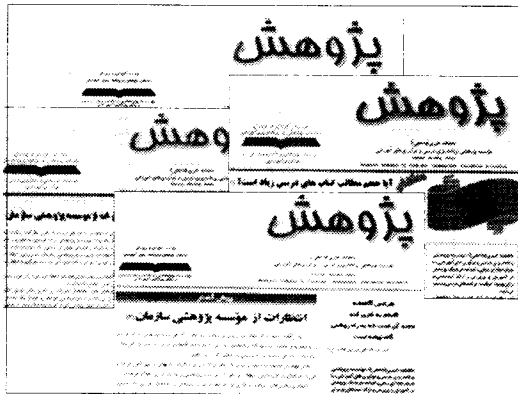

۳- افتتاح مرکز اسناد

مرکز اسناد و مدارک مؤسسه از خرداد ماه ۱۳۸۰ شروع به فعالیت کرده است. این مرکز در حال حاضر، جمع آوری، دسته بندی، فهرست نویسی و چکیده نویسی اسناد و مدارک موجود در مؤسسه و خارج از آن و نیز تدوین طرح جامع راه اندازی مرکز اسناد و مواد آرشیوی و آیین نامه های مربوط به آن را در دست اقدام دارد.

۴- انتشار ماهنامه های خبری مؤسسه

مؤسسه ی پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوری های آموزشی با هدف اطلاع رسانی و اشاعه ی فرهنگ پژوهش در آموزش و پرورش و ارائه ی ایده های نو برای بهبود کیفیت برنامه های درسی، نشریه ی جدیدی را از مهرماه امسال منتشر کرده است. این نشریه همان گونه که از نامش پیداست (ماهنامه خبری)، هر ماه یک بار انتشار

می یابد. در ادامه ی تبیین هدف نشریه ی تازه آمده است:

این ماهنامه از آرا، اندیشه ها، مقاله ها و گزارش های پویندگان راه تعلیم و تربیت استقبال کرده و آن ها را پس از بررسی منتشر می کند. ماهنامه ی خبری که اولین شماره ی آن در ۱۶ صفحه و شماره های دوم و سوم آن هر کدام در ۱۲ صفحه به طور فشرده و در دو رنگ انتشار یافته، شامل بخش های زیر است:

- ۱- پیش گفتار، ۲- ساختارها، اساسنامه ها و شیوه نامه ها، ۳- چکیده ی مقاله های علمی، ۴- چکیده ی طرح های پژوهشی پایان یافته، ۵- معرفی طرح های پژوهشی جدید و ۶- اخبار.

رئوس مطالب دو شماره ی منتشر شده به شرح زیر است:

۵- ایجاد سیستم اتوماسیون اداری جدید (Paper less)

از اواخر سال ۱۳۷۹ مکاتبات اداری و پیام رسانی مؤسسه ی پژوهشی به طور کامل مکانیزه شده است. بر اساس سیستم مکانیزه ی «همکاران»، اطلاعات واحدهای سازمانی، مشاغل با قید پست های سازمانی کارشناسان و پژوهشگران مؤسسه همراه با کلیه ی اطلاعات مربوط به نامه ها، گزارش ها و پیام ها در حافظه ی رایانه ذخیره گردیده و علاوه بر امکان دست یابی فوری به نامه های وارده، صادره و داخلی، کارتابل پی گیری ها، توزیع نامه، کنترل ارجاعات، کارتابل و حقوق دسترسی هر یک از کاربران سیستم در آن لحاظ شده است.

در بخش تسهیلات، یادداشت، کارهای شخصی، تقویم شخصی، صندوق پست و مکانیزم پیام رسانی بسیار راه گشاست.

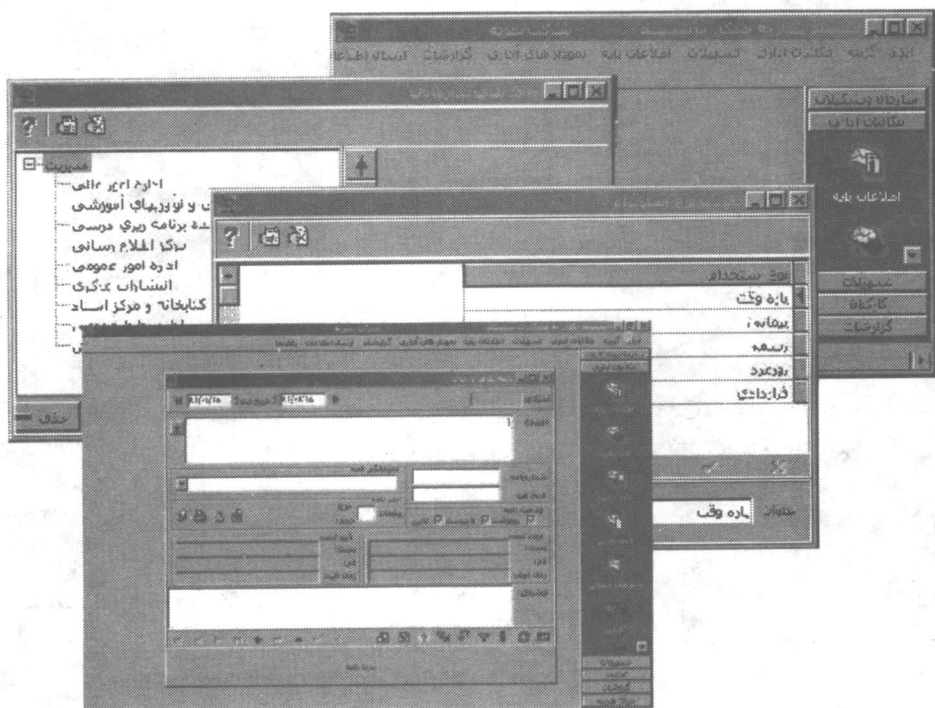
هم چنین، این سیستم انواع نمودارهای آماری را براساس فراوانی مکاتبات، مکاتبات بر اساس نام و نوع مؤسسه، ایجاد کنندگان و تأییدکنندگان نامه، نامه های تهیه شده به تفکیک واحد و بالاخره هر آن چه در سیستم اداری مورد نیاز است، به راحتی فراهم می آورد. به همین علت، سیستم یاد شده پیچیدگی هایی دارد و ضمناً هنوز برای استفاده از قلم نوری با مشکل مواجه است.

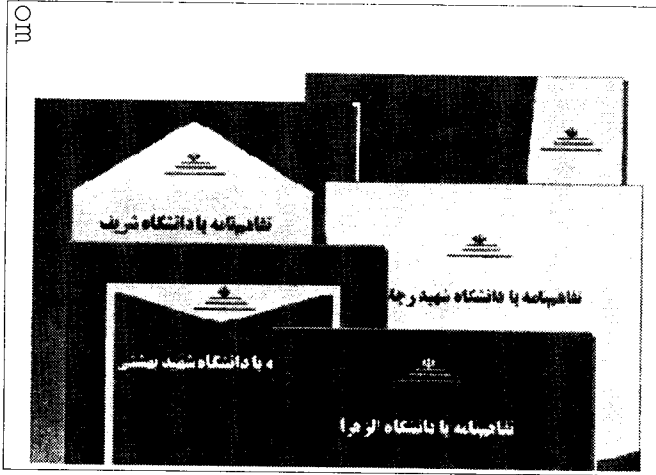
در حال حاضر، کلیه عملیات مربوط به کارکنان از طریق اتوماسیون انجام می شود و کارشناسان، دیگر به استفاده از کاغذ و قلم و سایر وسایل متعلق به آن تمایلی ندارند.

البته چون ورودی به سیستم مؤسسه و در نتیجه، خروجی آن کاغذ است، فقط عملیات داخلی شامل: «مکاتبات افراد مؤسسه با یک دیگر، تهیه ی پیش نویس، مقاله ها و گزارش ها» در این سیستم به صورت کاملاً مکانیزه انجام می شود. البته مؤسسه با ادارات و مؤسساتی که دارای سیستم الکترونیکی و وب سایت هستند، در مقابل ارتباط الکترونیکی، پاسخ الکترونیکی ارسال می دارد.

قابل ذکر است در طول ۹ ماه گذشته ۲۶۸۷ نامه از طریق این سیستم اسکن و در کامپیوتر ثبت شده که از این تعداد، ۹۵۵ رکورد، اطلاعات مربوط به نامه های وارده، ۱۳۱۲ رکورد مربوط به نامه های صادره و ۳۷۵ رکورد مربوط به نامه های داخلی بوده است. تعداد کل ارجاعات توسط همکاران و واحدهای مختلف مؤسسه از طریق این سیستم ۲۸۱۷ رکورد می باشد.

۶- تفاهم نامه های جدید با دانشگاه ها در قالب بند الف ماده ۱۰۲ قانون برنامه ی سوم توسعه براساس سیاست های راهبردی در زمینه ی توجه به عوامل محیطی و استفاده از فرصت های موجود در جامعه، برقراری ارتباط با دانشگاه ها و مؤسسه های پژوهشی کشور از سال ۱۳۷۸ آغاز شد و تاکنون

۱۲ تفاهیم نامه با مراکز علمی و پژوهشی به شرح زیر منعقد شده است. به علاوه، برخی از این انجمن‌های علمی - پژوهشی و دانشگاه‌ها با مؤسسه‌ی دفتر همکاری مشترک دارند و در حال اجرای پروژه‌های مورد نیاز سازمان هستند.

۱- دانشگاه شهید رجائی

۲- دانشگاه الزهرا

۳- دانشگاه صنعتی شریف

۴- دانشگاه علامه طباطبائی

۵- دانشگاه تهران

۶- دانشگاه شهید بهشتی

۷- دانشگاه تربیت معلم

۸- دانشگاه آزاد اسلامی

۹- پژوهشکده‌ی تعلیم و تربیت

۱۰- جهاد دانشگاهی

۱۱- معاونت پژوهشی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری

۱۲- وزارت صنایع

هم چنین، در اجرای بند الف ماده‌ی ۱۰۲ قانون برنامه‌ی سوم توسعه‌ی پنج ساله با هماهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، دانشگاه‌های شریف، امیرکبیر، علم و صنعت، علامه طباطبائی، تهران، شهید بهشتی و جهاد دانشگاهی اجرای ۱۱ پروژه‌ی تحقیق کاربردی مؤسسه را به عهده گرفته‌اند.

دفاتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی در سازمان، استفاده‌کنندگان اصلی نتایج این تحقیقات هستند.

۴۰ درصد اعتبارات پروژه‌های مذکور به وسیله‌ی سازمان پژوهش و ۶۰ درصد آن به وسیله‌ی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی تأمین خواهد شد.